

**Sygn. akt VIII U 1912/13**

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lutego 2015 r.

**Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych**

**w składzie:**

<b>Przewodniczący:</b>	<b>SSO Maria Gawlik</b>
<b>Protokolant:</b>	<b>Renata Figiel</b>

**po rozpoznaniu w dniu** 26 lutego 2015 r. w Gliwicach

**sprawy** M. K. ( K.)

**przeciwko** Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość emerytury, o ustalenie kapitału początkowego

**na skutek odwołania** M. K.

**od decyzji** Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

**z dnia** 7 czerwca 2013r. **nr** (...)

**i dnia** 7 czerwca 2013r. i 10 lipca 2014r. **nr** (...) -2012

1. zmienia zaskarżone decyzje w ten sposób, iż zobowiązuje organ rentowy do ponownego przeliczenia emerytury oraz kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999r. przy uwzględnieniu opinii biegłego sądowego z zakresu emerytur i rent z dnia 12 listopada 2014r.;

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz ubezpieczonej kwotę 360 zł ( trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSO Maria Gawlik

**Sygn. akt VIII U 1912/13**

## UZASADNIENIE

Decyzjami z dnia 7 czerwca 2013r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227) odmówił ubezpieczonej M. K. ponownego ustalenia wartości kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999r. oraz odmówił jej przeliczenia emerytury z uwagi na brak możliwości wyliczenia wynagrodzenia.

Odwołania od decyzji złożyła ubezpieczona domagając się ich zmiany i ponownego ustalenia wartości kapitału początkowego oraz przeliczenia emerytury przy uwzględnieniu wysokości wynagrodzenia osiąganego za okres zatrudnienia od 4.09.1967 do 21.06.1970r. w załączeniu przedkładając angaże, dokumentację osobową, kserokopię legitymacji ubezpieczeniowej.

W toku sprawy organ rentowy wydał kolejną decyzję z dnia 10 lipca 2014r.. ponownie przeliczając kapitał początkowy ubezpieczony i ustalając go w kwocie 52.417,20 zł. Od decyzji ubezpieczona również złożyła odwołanie, domagając się uwzględnienia okresu przyuczenia do pracy, wysokości płac według stawek godzinowej z doliczeniem deputatu węglowego i innych dodatków.

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o jego oddalenie przedstawiając podstawę faktyczną i prawną wydanych decyzji. Dodał, iż nie jest możliwe ustalenie podstaw wymiaru świadczeń w oparciu o angaże w których podane są stawki godzinowe z uwagi na brak informacji o ilości przepracowanych godzin.

Sąd połączył sprawy o sygn. akt VIII U 1912/13 oraz VIII U 1767/14 celem ich łącznego rozpoznania pod wspólną sygn. VIII U 1912/13.

### **Sąd ustalił, co następuje:**

Ubezpieczona M. K. jest uprawniona do emerytury od (...), tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Świadczenie zostało obliczone na podstawie art. 183 ustawy o emeryturach i rentach - w 35% na podstawie art. 53 a w 65% na podstawie art. 26.

W dniu 19 września 2012r. ZUS wydał decyzję o ustaleniu kapitału początkowego dla ubezpieczony w kwocie 51.652,26zł, uznając za udowodnione 10 lat, 2 m-ce i 29 dni okresów składkowych oraz 3 lata nieskładkowych. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1970 do 1979r., a wwpw wyniósł 25,79%. Do obliczenia wwpw przyjął kwoty najniższego wynagrodzenia z ww. lat dla pracowników uspołecznionych zakładów pracy z uwagi na brak dokumentacji płacowej.

W dniu 25 października 2012r. ubezpieczona złożyła w ZUS O/Z. wniosek o ponowne przeliczenie emerytury, załączając kserokopie dokumentów pracowniczych.

W dniu 7 czerwca 2013r. ZUS wydał zaskarżone decyzję, od których odwołanie złożyła ubezpieczona.

W toku sprawy, na podstawie angaży przedstawionych przez odwołującą z lat 1967-1969, ZUS dokonał - na zarządzenie Sądu - ponownego przeliczenia kapitału początkowego, przyjmując wynagrodzenie ubezpieczony za rok 1967- 600 zł, 1968 - 2480 zł, 1969- 2560zł. Lata 1970-1977 pozostawiono bez zmian, gdyż w angażach podano stawki za godzinę, a nie wskazano ilości przepracowanych godzin. Nie wyliczono także wynagrodzenia za okres nauki zawodu, tj. od 1 września 1969r. do 21 czerwca 1970r. - gdyż nie wynika ono z umowy o naukę zawodu.

W dniu 10 lipca 2014r. ZUS wydał decyzje o ponownym przeliczeniu kapitału początkowego, ustalając jego wartość na 52.417,50zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1968 do 1978r., a wwpw wyniósł 27,75%. Od tej decyzji ubezpieczona również złożyła odwołanie.

Natomiast w dniu 14 lipca 2014r. ZUS wydał decyzję o przeliczeniu emerytury od 1.10.2012r., z uwzględnieniem nowego kapitału początkowego, z wyrównaniem od października 2012r.

Odwołująca w latach 1967-1980 była zatrudniona w (...) Spółka akcyjna w G., początkowo - od 4.09.1967r. do 21.06.1970r. na podstawie umowy o naukę zawodu aparatuwej na okres 3 lat. Zgodnie z umową, uczniowi przysługiwało za pierwszy rok nauki wynagrodzenie miesięczne w kwocie 150zł, za drugi rok 320 zł miesięcznie, a trzecim roku nauki według taryfikatora płac robotników wg I kategorii - ponad 500 zł miesięcznie z prawem do premii

w wysokości 25% wynagrodzenia obliczonego na podstawie stawki osobistego zaszeregowania. Następnie została zatrudniona od 22.06.1970r. do 3.12. 1980r. na stanowisku aparatuwej produkcji nieorganicznej, później laborant, natomiast od 3.12.1977r. do 3.12.1980r. przebywała na urlopie bezpłatnym.

W okresie pracy ubezpieczona otrzymywała wynagrodzenie:

od 22.06.1970r. – 4,95 zł/godz.

od 12.10.1970r. – 6,65 zł/godz.

od 01.08.1971r. – 7,55 zł/godz.

od 19.11.1971r.-30.11.1971r. – 8,65 zł/godz.

od 1.12.1971r. – 7,55 zł/godz.

od 01.07.1972r. – 8,65 zł/godz.

od 1.09.1972r. – 9.90 zł/godz.

od 01.10.1972r. – 8,60 zł/godz.

od 01.09.1973r. – 10.50 zł/godz.

od 01.01.1974r. – dodatek przejściowy 0.5 zł

od 01.02.1975r. – 12 zł/godz.- cofnięto dodatek przejściowy

od 01.08.1976r. – 13,70 zł/godz.

Sąd ustalił, iż odwołująca nie otrzymywała premii w wysokości 25 %, gdyż z regulaminu premiowania wynika, iż zakład pracy mógł utworzyć fundusz premiowy w wysokości 10% płacy zasadniczej ogółu pracowników, a przyznanie premii zależało od spełnienia różnych warunków, przy czym obniżano premie za przewinienia.

Odnośnie prawa do datku stażowego, ubezpieczona otrzymała go w wysokości 5 % w sierpniu 1973r., z czego biegły wywnioskował, iż prawo do dodatku nabyła najpóźniej od września 1972r. i dodatek wzrastał za każdy następny rok, jak to funkcjonuje w większości układów zbiorowych.

Sąd uwzględnił do wynagrodzenia również deputat węglowy w wysokości 110 zł – 2,4 t na rok, do którego prawo ubezpieczona uzyskała z początkiem podjęcia pracy, tj. od 22.06.1970r., w konsekwencji doliczenia do stażu pracy okresu nauki zawodu.

Do wyliczenia wynagrodzenia Sąd, zgodnie z wnioskiem biegłego, przyjął że do 1973r. było średnio w miesiącu 26 dni roboczych, z tego 22 dni po 8 godzin i 4 soboty po 6 godzin – razem 200 godzin w miesiącu. Od 1974r. – średnio 25 dni w miesiącu, z tego 22 dni po 8 godzin i 3 soboty po 6 godzin, - razem 194 godziny w miesiącu. Sąd uwzględnił nadto premię w wysokości 3 %, dodatek stażowy w wysokości 5 % od września 1972r. ze wzrostem o 1% za każdy dalszy rok i deputat węglowy w ilości 2,4 t rocznie, w cenie 500 zł /tona do grudnia 1970r., i 550 zł/tonę od stycznia 1971r.

W konsekwencji, wynagrodzenie za sporny okres Sąd przyjął w wysokości odpowiednio

1967 – 600 zł,

1968 – 2.480 zł,

1969 – 4.560 zł,

1970r. – 10.532 zł,

1971r. – 18.256 zł,

1972r. – 21.377 zł,

1973r. – 24.684 zł,

1974r. – 28.550 zł,

1975r. – 31.097 zł,

1976r. – 33.379 zł,

1977r. – 33.365 zł.

Porównując stosunek wynagrodzenia ubezpieczonej do średniej krajowej z okresów spornych, biegły uznał, iż najkorzystniejsze wynagrodzenie odwołującą osiągała w okresie od 1968-1977r., suma wskaźników z tego okresu wynosi 542,01%, zaś wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego 54,20%. W konsekwencji podstawa wymiaru kapitału wynosi 661,72zł. Staż pracy i współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31.12.1998r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego biegły wskazał w wysokościach takich jak w zaskarżonej decyzji.

Kapitał początkowy został przez biegłego obliczony w kwocie 62.758,52 zł, zatem jest wyższy niż obliczony w zaskarżonych decyzjach, czy to z 7 czerwca 2013r. czy z 10 lipca 2014r.

Do obliczeń i wniosków opinii organ strony nie wniosły zastrzeżeń.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego, akt osobowych ubezpieczonej, opinii z dnia 12.11.2014r. biegłego z zakresu rent i emerytur K. S. ( k. 90-95), przesłuchania odwołującej M. K. (nagranie rozprawy z dnia 21.10.2014r. płyta – k.87).

Sąd w całości podzielił wnioski opinii biegłego, gdyż były skrupulatne, logiczne i spójne z dokumentacją pracowniczą, nadto strony zgodziły się w całości z twierdzeniami w niej zawartymi..

Zebrane dowody Sąd uznał za mogące stanowić podstawę ustaleń faktycznych, a następnie - rozstrzygnięcia sprawy.

### ***Sąd zważył, co następuje:***

Odwołanie ubezpieczonej M. K. zasługuje na uwzględnienie.

Podstawę prawną zaskarżonych decyzji stanowią przepisy art. 173-175 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz.U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227, ze zm.) dotyczące sposobu ustalenia wartości kapitału początkowego oraz przepisy dotyczące ustalenia podstawy wymiaru i wysokości emerytury - art. 26 w zw. z art. 25.

Zgodnie z art. 26 cytowanej ustawy podstawę obliczenia wysokości emerytury stanowi zwaloryzowana kwota składek na ubezpieczenie emerytalne zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury oraz zwaloryzowana kwota kapitału początkowego. Wysokość emerytury stanowi natomiast równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy wymiaru jej obliczenia przez dalsze średnie trwanie życia dla wieku który ubezpieczony ukończył w dniu od którego przyznano emeryturę.

Skoro podstawa wymiaru emerytury i jej wysokość jest kwestią wtórną w stosunku do ustalenia kapitału początkowego, kwestia sporna w niniejszej sprawie sprowadzała się zatem do ustalenia czy ustalona wartość kapitału

początkowego w decyzji z 7.06.2013r. jest prawidłowa, zwłaszcza czy wynagrodzenie osiągnięte przez ubezpieczoną w okresie zatrudnienia w (...) S.A. w G. odpowiadało kwocie minimalnej obowiązującej w tym okresie – jak to przyjął ZUS wobec braku dokumentacji płacowej – czy też było wyższe, jak wnioskowała ubezpieczona powołując się na dowód z treści kserokopii dokumentacji pracowniczej.

Organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję, kierował się bowiem treścią § 21 ust. 1 i 6 oraz 22 § 22 ust. 1, rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń. (Dz. U. z dnia 25 lutego 1983r.) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności:

1)legitymacja ubezpieczeniowa;

2)legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia.

Niemniej jednak po przepisy rozporządzenia regulującego postępowanie o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym, zawierające ograniczenia dowodowe, nie mają zastosowania w postępowaniu sądowym, opartym na zasadzie swobodnej oceny dowodów. Dopuszczalnym jest, więc ustalenie wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego w oparciu o dowody zastępcze (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2006 r. w sprawie I UK 179/06, opubl. w LEX nr 342283; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi, z dnia 21 sierpnia 2013 r., III AUa 1768/12).

Bezsporne jest, że ubezpieczony w spornym okresie był zatrudniony w (...) S.A, i poza sporem jest także, że dokumentacja płacowa z lat przed 1979 nie zachowała się w zakładzie pracy, przez co niemożliwym było przesłanie druków RP-7 za sporny okres. Natomiast na podstawie akt osobowych ubezpieczonej, zawartych w nich dokumentacji dotyczącej przeszerogowania, stawek godzinowych, angaży, umowy o naukę zawodu, przyznania dodatku stażowego i deputatu węglowego oraz regulaminu premiowania i legitymacji ubezpieczeniowej, biegły powołany w sprawie wyliczył wynagrodzenie ubezpieczonej za lata 1967-1980, i w konsekwencji ustalił wartość kapitału początkowego na kwotę wyższa niż przyjęta przez ZUS w zaskarżonych decyzjach. Opinię biegłą Sąd przyjął w całości.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe w sposób jednoznaczny wykazało, iż zaskarżone decyzje były nieprawidłowe, a zarobki rzeczywiście osiągnięte przez ubezpieczoną w spornym okresie były inne od kwot przyjętych przez ZUS w zaskarżonych decyzjach.

Mając na uwadze powyższe Sąd na mocy art. 477<sup>14</sup> § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone decyzje, zobowiązując ZUS do ponownego przeliczenia emerytury i kapitału początkowego z uwzględnieniem wniosków opinii biegłego sądowego z 12.11.2014r.

W punkcie drugim wyroku, Sąd - na mocy art. 98 k.p.c. oraz § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013r., poz. 461 – j.t.)- orzekł o kosztach zastępstwa procesowego. Biorąc pod uwagę nakład pracy pełnomocnika, a także charakter sprawy i wkład pracy adwokata w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia, uczestnictwo w rozprawach sądowych, Sąd przyznał pełnomocnikowi trzykrotną stawkę za każdą z połączonych spraw.

SSO Maria Gawlik